

Koninkrijk België

De strijd tegen mensenhandel
en mensensmokkel

Actieplan

ACTIEPLAN 2012-2014	3
STRIJD TEGEN MENSENHANDEL.....	3
Inleiding.....	3
VOORUITZICHTEN EN ENGAGEMENTEN	5
1. Wetgevende en regelgevende aspecten.....	6
1.1. <i>Strafbaarstelling van mensenhandel</i>	6
1.2. <i>Bestrafing van opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen die zich schuldig maken aan mensenhandel</i>	8
1.3. <i>Initiatieven op internationaal vlak</i>	9
2. Preventieve aspecten	12
2.1. <i>Sensibiliseringscampagnes</i>	12
2.2. <i>De strijd tegen kinderpornografie op het internet</i>	14
3. Bescherming van de slachtoffers van mensenhandel	17
3.1. <i>Wetgevend kader</i>	17
3.2. <i>Minderjarigen</i>	19
3.3. <i>Het privé huispersoneel</i>	22
3.4. <i>Situatie in de landen van herkomst</i>	23
3.5. <i>Erkenning en financiering van de opvangcentra voor slachtoffers van mensenhandel</i>	23
3.6. <i>Het elektronische beheer van het dossier betreffende het slachtoffer van mensenhandel</i>	25
4. Opsporing en vervolging	26
4.1. <i>Evaluatie van de omzendbrief betreffende opsporingen en vervolgingen inzake mensenhandel</i>	26
4.2. <i>Opleiding en uitwisseling van best onderzoekspractices</i>	27
4.3. <i>Financiële onderzoeken en ontmanteling van netwerken</i>	30
4.4. <i>Strijd tegen de informele economie</i>	31
5. Coördinatie en informatiegaring	33
5.1. <i>Functioneringsbalans van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel en haar Bureau</i>	33
5.2. <i>Verwezenlijkte werkzaamheden van de Cel</i>	33
5.3. <i>Evolutie van de Interdepartementale Cel</i>	35
5.4. <i>Balans van de werking van het IAMM</i>	36
5.5. <i>Evaluaties</i>	37
6. Beslissingen - Tabel met aanbevelingen 2012-2014.....	39

ACTIEPLAN 2012-2014 STRIJD TEGEN MENSENHANDEL

Inleiding

Mensenhandel miskent de universele rechten¹ van het individu: het recht op leven, vrijheid, veiligheid en menselijke waardigheid. De universele rechten van de mens stellen dat niemand als slaaf of in onderdrukking mag worden gehouden. De strijd tegen mensenhandel is dus gericht op het naleven of het herstellen van deze universele rechten.

De Verenigde Naties hebben de strijd tegen mensenhandel in het kader van de internationale strijd tegen georganiseerde criminaliteit opgenomen². De EU treedt dit in Richtlijnen bij. Ten slotte bouwen internationale fora, zoals de OVSE, hun werkzaamheden ook op deze visie voort.

België was nagenoeg het eerste land van de EU waar een integrale en geïntegreerde aanpak van mensenhandel tot stand kwam. Dankzij de pragmatische ontwikkeling van deze Belgische aanpak kon een op internationaal vlak erkend systeem worden opgezet.

Tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie werden conclusies ingediend die het resultaat waren van de organisatie van de 4e "Anti-Trafficking Day"³. Deze benadrukken de noodzaak om te werken volgens het beginsel van de vier "P's": Prevention, Prosecution, Protection en Partnership.

Op zowel nationaal als Europees vlak benadrukken de conclusies de noodzakelijke reflectie over verschillende initiatieven:

- de verbetering van de multidisciplinaire aanpak van de strijd tegen mensenhandel;

¹ Universele verklaring van de rechten van de mens, 10 december 1948

² Verdrag van Palermo van de Verenigde Naties.

³ The Fourth EU Anti-Trafficking Day, Towards a multidisciplinary approach to prevention of trafficking in human beings, prosecution of traffickers and protection of victims ?, 18 – 19 oktober 2010

Presidency conclusions: <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity.action?id=47cce4c7-a077-4349-9a78-7203c85f5daa>

- het belang van het opzetten van gezamenlijke controleacties – Joint Investigation Team;
- de inwerkingtreding van de richtlijn van de EU inzake sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen;
- de noodzaak om een reflectie te voeren over de medeverantwoordelijkheid van opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen die zich schuldig maken aan mensenhandel;
- de vereenvoudiging van de procedures van verbeurdverklaringen en inbeslagnemingen tussen landen van de EU;
- de verbetering van de bescherming van de slachtoffers, met inbegrip van de kwestie van de grensoverschrijdende samenwerking die in dit kader plaatsvindt;
- het opzetten van sensibiliserings- en informatie-instrumenten op verschillende maatschappelijke niveaus (specifieke sectoren, grote publiek, ...).

In het kader van de omzetting in het Belgische recht van richtlijn 2011/36/EU van het Europese Parlement en de Raad van de EU inzake de voorkoming van de mensenhandel en de bestrijding van dit fenomeen, zullen, naast deze elementen, nieuwe gesprekken moeten plaatsvinden.

De jaarverslagen van het CGKR en de regelmatige evaluatie van het mensenhandelbeleid hebben ook de aandacht op een aantal aangewezen vernieuwingen en verfijningen gevestigd. In de laatste verslagen van het CGKR werd onder meer de nadruk gelegd op de noodzaak om georganiseerde ketens van onderaanneming die de uitbuiting van personen mogelijk maken te bestrijden of problemen omtrent het frauduleuze gebruik van sommige procedures van de EU, zoals de detachering van werknemers, aan te pakken.

In het laatste verslag van de Regering is er ook sprake van de noodzaak om de ondernomen inspanningen in termen van sensibilisering verder te zetten.

Ten slotte moet ook het verslag betreffende de hoorzittingen die door de werkgroep van de Senaat werden gerealiseerd een bron voor het huidige actieplan vormen.

VOORUITZICHTEN EN ENGAGEMENTEN

- Het verder zetten van de internationale voortrekkersrol van België bij de aanpak van mensenhandel.
 - De interdisciplinaire bundeling van informatie over de inspanningen of acties van de verschillende departementen, diensten en instellingen in de interdisciplinaire strijd tegen mensenhandel – in het bijzonder het bundelen van informatie omtrent personen in risicosituaties, slachtoffers, opsporingen en vervolgingen, veroordelingen – om op permanente basis een integrale en geïntegreerde strategische aanpak bij te kunnen sturen.
 - Een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak gericht op de 4 P's: (prevention, protection, prosecution en partnership): preventie, bescherming van de slachtoffers, opsporing, vervolging en veroordeling van mensenhandelaars, in samenwerking met organisaties die ook met vormen van mensenhandel worden geconfronteerd.
 - Een geïntegreerde en integrale strategische aanpak van mensenhandel die alle overheden – op federaal, gemeenschaps- en lokaal vlak - mobiliseert.
 - De ondersteuning van nieuwe kortetermijninitiatieven en – projecten (maximum twee jaar) die op zichtbare wijze tot minstens een van de vier P's kunnen bijdragen.
 - Bijzondere aandacht schenken aan de situatie van personen van vreemde herkomst die zich in een kwetsbaardere positie bevinden.
 - Een kwaliteitsvolle maatschappelijke reactie voor alle mogelijke slachtoffers van mensenhandel.
 - Het terugdringen van de "maatschappelijke vraag" die bepaalde vormen van mensenhandel genereert.
 - Een duidelijke maatschappelijke afkeuring van elke vorm van uitbuiting van personen waarbij universele mensenrechten worden miskend.
-

1. Wetgevende en regelgevende aspecten

1.1. Strafbaarstelling van mensenhandel

De wet van 10 augustus 2005 heeft een specifieke strafbaarstelling van mensenhandel in het Strafwetboek ingevoerd.

In het kader van mensenhandel werden verschillende situaties aan de hypothesen van uitbuiting toegevoegd: seksuele uitbuiting, uitbuiting in arbeidsomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid, uitbuiting van de bedelarij, organenzwendel, het feit een misdrijf te begaan tegen de wil in.

Bovendien werden de modi operandi van de uitbuiting, omwille van twee redenen, onder verzwarende omstandigheden opgenomen (dwang, gebruik van geweld, frauduleuze handelingen, machtsmisbruik, staat van minderjarigheid, ...) : enerzijds werd geacht dat uitbuiting de kern van de definitie van de mensenhandel vormde en anderzijds werd de bewijslast in het kader van de vervolgingen vergemakkelijkt.

Na meer dan 5 jaar toepassing van deze nieuwe wet, kan een algemene balans worden opgemaakt. Overeenkomstig het actieplan van 2008, komt in verschillende evaluatiedocumenten de inwerkingtreding van de wet aan bod⁴. Deze werd in het algemeen zonder grote fundamentele problemen toegepast. De verruiming van de strafbaarstelling heeft niet tot extensieve toepassingen geleid. Het feit dat modi operandi als verzwarende omstandigheden werden aanzien heeft een duidelijk kader voor de definities van mensenhandel en mensensmokkel geschetst.

Er stellen zich evenwel enkele vragen:

- zou de definitie van seksuele uitbuiting, meer bepaald op het vlak van de verwijzing naar de kwalificaties van ontucht en uitbuiting van eens anders prostitutie, niet verruimd en verduidelijkt moeten worden?

⁴ Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR), evaluaties van de omzendbrief van het College van Procureurs-generaal (Col. 01/07). Het jaarverslag van het CGKR bevat een analyse van de rechtspraak. In het verslag van de Regering 2007-2008 inzake mensenhandel is een analyse van de rechtspraak van op het omtrant van het Openbaar Ministerie opgenomen.

- zou er op het vlak van economische uitbuiting niet op de coherentie van de geldboetes ten aanzien van het sociaal strafrecht moeten worden toegezien?
- welke wijzigingen moeten in het kader van de omzetting van de Europese richtlijn van 5 april 2011 inzake de voorkoming en de bestrijding van mensenhandel worden overwogen?
- naar aanleiding van een recent arrest van het Hof van Cassatie (Cass., 27 mei 2009, AR P.09.0240.F) is het niet meer mogelijk onroerende goederen verbeurd te verklaren wanneer dit niet in een tekst is opgenomen, ook al heeft het gebouw gediend om het misdrijf te plegen. De verbeurdverklaring van een onroerend goed zou dus niet meer mogelijk zijn voor mensenhandel (in tegenstelling tot huisjesmelkerij). Een wetgevende aanpassing hierover is gewenst. Er zal verwezen worden naar de evolutie van de discussies met betrekking tot het voorstel van een Europese richtlijn betreffende de bevrozing en confiscatie van opbrengsten van misdrijven in de Europese Unie.

Er is een herziening van de wetgeving nodig om deze verschillende punten op te helderen. Samen hiermee, moeten de continue inspanningen van onze politici op evaluatievlak verder worden gezet. Het ompranet van het Openbaar Ministerie moet onder meer met gerechtelijke beslissingen verder worden aangevuld.

Dankzij een betere kennis van de rechtspraak kan de manier van werken verbeterd worden en zouden ook de opleidingen ter zake kunnen worden geperfectioneerd. Deze kennis zou ook in het kader van de evaluatie van de strafbaarstellingen kunnen dienen.

1	Voorstel	Wie?	Termijn
	Aanpassen van de wet van 10 augustus 2005, overeenkomstig de Europese richtlijn van 5 april 2011 en de evoluties vastgesteld in de evaluatie.	Directoraat-generaal Wetgeving, FOD Justitie	01/04/2013

1.2. Bestrafing van opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen die zich schuldig maken aan mensenhandel

Op basis van de regeringsverklaring van 2003, heeft de Interdepartementale Cel gewerkt op een bestraffingsmechanisme voor opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen die zich schuldig maken aan mensenhandel.

In het jaarverslag van 2003 van het CGKR betreffende mensenhandel werd de problematiek door middel van de kwestie van clandestiene confectieateliers aangetoond. In functie van de omstandigheden, kan de opdrachtgever het merk, de groothandelaar of de kleinhandel zijn.

Bij de ontmanteling van deze ateliers worden enkel de zaakvoerders aangepakt. Het valt immers moeilijk te bewijzen dat de opdrachtgever bewust gebruik maakte van de diensten van een tussenpersoon die de sociale wetgeving niet naleeft of zich zelfs schuldig maakt aan mensenhandel.

Om het gebruik van dergelijke tussenpersonen te ontraden, zou het invoeren van een burgerlijke of strafrechtelijke medeaansprakelijkheid van de opdrachtgevers een oplossing kunnen bieden.

Een eerste adhocwerkgroep van de Interdepartementale Cel werd gemandateerd om een ontwerptekst van wet op te stellen die op volgend principe gebaseerd is:

De opdrachtgever moet aan een tussenpersoon een geheel aan documenten vragen die bewijzen dat hij in orde is op het vlak van de sociale normen en het arbeidsrecht. Indien vervolgens een misdrijf van mensenhandel bij de tussenpersoon wordt vastgesteld en de opdrachtgever de op voorhand vereiste documenten niet heeft gevraagd, dan zal hij op burgerlijk vlak en, indien de optie wordt weerhouden, op strafrechtelijk vlak medeverantwoordelijk worden geacht.

Het project werd evenwel bekritiseerd, meer bepaald met betrekking tot het opzetten van een mechanisme, dat te veel administratieve stappen met zich zou meebrengen.

Er werd dus gevraagd aan een tekstontwerp te werken dat met deze kritiek rekening hield. Een nieuwe werkgroep, voorgezeten door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid en het Directoraat-

generaal Wetgeving van de FOD Justitie, heeft dus een nieuwe, in 2010 gefinaliseerde versie van het mechanisme voorgesteld.

Dit project sluit meer aan bij de bepalingen uit de Europese documenten, met name artikel 18.4 van de richtlijn van 5 april 2011.

In de nieuwe tekst zijn sancties opgenomen op het vlak van de burgerrechtelijke en strafrechtelijke verantwoordelijkheid wanneer de opdrachtgever wist of had moeten weten dat de tussenpersoon waarop hij beroep deed personen uitbuitte in werkomstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid. De voorafgaande veroordeling van de tussenpersoon wegens mensenhandel is voor het project een voorwaarde voor de toepassing van deze maatregelen.

Een dergelijk mechanisme kan een aanzienlijk effect hebben op het vlak van preventie van mensenhandel. Bovendien is de medeverantwoordelijkheid beperkt tot gevallen van mensenhandel.

Ten slotte stelt het regeringsakkoord van december 2011 uitdrukkelijk dat: "er tevens een mechanisme van medeverantwoordelijkheid zal worden ingesteld om de hoofdaannemer voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen bij het inzetten van werkkrachten die door zijn onderaannemers worden uitgebuit."

2	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Actualiseren en goedkeuren van de tekst over de bestraffing van de opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen op het vlak van mensenhandel.	Bureau van de Interdepartementale Cel Mensenhandel, DG Wetgeving FOD Justitie	31/12/2012

1.3. Initiatieven op internationaal vlak

Mensenhandel is een internationale problematiek. Talrijke internationale instellingen spelen een belangrijke rol in het dynamiseren van het debat tussen de staten over de perspectieven en vernieuwingen op het vlak van de strijd tegen mensenhandel.

België speelt hierin een belangrijke rol. Het bezit immers één van de meest succesvolle wetgevingen en mechanismen die werden opgezet om dit criminele fenomeen te bestrijden.

De vertegenwoordiging van het land moet dus in internationale kringen worden verzekerd om projecten te verdedigen, zoals: de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers, de harmonisering van wetgevingen, de bescherming van slachtoffers, ...

Er moet dus actief worden deelgenomen aan internationale en Europese projecten waarmee mensenhandel en de grensoverschrijdende aspecten ervan doeltreffend kunnen worden bestreden.

Op heden neemt België aan volgende projecten deel:

- "Enhancing multi-stakeholders cooperation to fight human trafficking in countries of origin and destination"

Dit project wordt door de UNODC, in samenwerking met de IOM, gevoerd en is gericht op het opzetten van partnership in het kader van de strijd tegen seksuele uitbuiting vanuit West-Afrikaanse landen. De Dienst Vreemdelingenzaken en de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid hebben hiertoe bijgedragen.

- In 2009 en 2010 werd door de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), in nauwe samenwerking met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), twee projecten geïnitieerd en uitgevoerd in het kader van de preventie van economische exploitatie van Braziliaanse onderdanen in België.

Deze projecten werden ontwikkeld omdat de sociale inspectie- en politiediensten een groeiende criminalisering zien in de immigratie van Brazilianen naar België. De stromen gebeuren meer en meer gestructureerd en er wordt gebruik gemaakt van ingewikkelde constructies.

Het eerste project betrof een informatie- en sensibiliseringscampagne in België, het tweede een gemengd project in Brazilië en België met het oog op het tot stand brengen van een bilaterale samenwerking tussen alle bevoegde diensten in beide landen.

Op 14 en 15 juli 2011 vond op het Braziliaanse ministerie van Buitenlandse Zaken te Brasilia een bilaterale multidisciplinaire bijeenkomst plaats met het oog op verder overleg inzake gemeenschappelijke preventie en aanpak van economische uitbuiting van Braziliaanse onderdanen. Dit bezoek, onder leiding van DVZ, was een voorzetting op het hoogste federaal niveau van de reeds hoger vernoemde initiatieven gelanceerd in 2009 en 2010. Tevens werd het preventief luik in Brazilië zelf ook aangekaart.

In 2012 zal er een ontmoeting plaats vinden teneinde de praktische samenwerking uit te werken.

- In het kader van preventieve diplomatie ondersteunt de Belgische Staat, tesamen met Zwitserland, Servië en UNGIFT, het Programma "*Combat Human Trafficking in Serbia*". Het programma omvat onder andere een uitwisseling van informatie inzake de gerechtelijke praktijk, het begrip mensenhandel, de identificatie en de bescherming van slachtoffers.

Deze dynamiek moet worden verder gezet.

Hiertoe zal het Bureau van de Interdepartementale Cel de Europese projecten waar hij voor gevraagd wordt, rechtstreeks of op initiatief van een van zijn leden, onderzoeken. Een deelname zal, in functie van het belang en na goedkeuring van de bevoegde ministers, worden overwogen.

Naast de deelname aan deze projecten, zullen de bevoegde departementen de inleiding van eigen projecten in beschouwing moeten nemen.

Deze projecten zouden op volgende prioriteiten betrekking moeten hebben:

- het vergroten van de kennis van de vormen van het criminele fenomeen en de onderzoekstechnieken binnen een Europees kader;
- het uitwerken van preventieve en informatieve instrumenten in de mogelijke uitbuitingssectoren;
- de bescherming van de slachtoffers.

3	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Verzekeren van de Belgische vertegenwoordiging in het kader van de internationale debatten en projecten over mensenhandel.</p> <p>Conferentie van de Staten die partij zijn – UNODC, OVSE, Raad van Europa, Europese Unie, ...</p> <p>Op meer doorgedreven wijze deelnemen aan de projecten inzake de strijd tegen de mensenhandel die door de EU worden gefinancierd.</p>	<p>FOD Buitenlandse Zaken, FOD Justitie + overige in functie van het onderwerp</p>	

2. Preventieve aspecten

Het uitwerken van preventieve initiatieven is een belangrijk aspect in de strijd tegen alle criminaliteitsvormen. Ze bestaan voornamelijk uit informatie die aan de verschillende doelgroepen wordt verstrekt om te vermijden dat misdrijven worden gepleegd of om de personen op de bestaande risico's te wijzen.

Net als andere landen uit West-Europa, is België voornamelijk een land van bestemming en van transit voor mensenhandel. Acties op preventief vlak hangen dus af van deze situatie.

2.1. Sensibiliseringscampagnes

Preventie is een van de 4 "P's" van de beleidsvormen die op het vlak van mensenhandel moet worden opgezet. De meeste internationale instrumenten verwijzen naar de noodzaak maatregelen te treffen die gericht zijn op het informeren over en het sensibiliseren voor de mensenhandelproblematiek. In de Europese richtlijn van 5 april 2011 wordt er meer bepaald in artikel 18.2 naar verwezen. In artikel 5 van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de strijd tegen mensenhandel wordt tevens het belang van deze maatregelen herhaald.

In 2008 wees het actieplan op het beperkte aantal genomen initiatieven ter zake.

Het Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel heeft om deze reden een analyse van de verwezenlijkingen en de mogelijk te ondernemen initiatieven uitgevoerd. Naar aanleiding van deze studie heeft de Interdepartementale Cel twee projecten opgestart:

- enerzijds werd een flyer ter beschikking gesteld aan sommige diplomatieke posten. Dit document dat aan de aanvragers van een werkvisum kan worden overhandigd, informeert hen over wat mensenhandel precies inhoudt. De flyer bevat tips over de elementen die met de werkgever voor het vertrek moeten worden nagekeken. Ook zijn er meldpunten in België in opgenomen die, eenmaal op het Belgische grondgebied, bij problemen kunnen worden gecontacteerd.
- anderzijds een newsletter voor de ziekenhuizen. Het project wordt gefinaliseerd en is gericht op het informeren van onder meer de sociale diensten en de diensten spoedgevallen van de

ziekenhuizen over mensenhandel en de manier waarop moet worden gereageerd wanneer er een vermoeden bestaat dat een patiënt het slachtoffer van uitbuiting is geweest.

In de toekomst zal het interessant zijn het resultaat van deze initiatieven te evalueren en andere instrumenten op te zetten.

Zo zouden sommige sociale diensten die met slachtoffers van mensenhandel in contact kunnen komen, moeten worden gesensibiliseerd (OCMW's). Dit aspect werd in het verslag van 2010 van het CGKR aangehaald. In het kader van de evaluatie van de multidisciplinaire omzendbrief inzake de bescherming van slachtoffers is ook gebleken dat de sociale diensten, waaronder de OCMW's, de problematiek elk op een andere manier bekijken.

De uitbuiting van huispersoneel is ook een verontrustende kwestie. Aangezien dit soort uitbuiting in de privésfeer plaatsvindt, valt dit moeilijk te identificeren. Het bestrijden van dit soort uitbuiting gaat uit van het continue informeren van het publiek.

Indien deze initiatieven prioritair worden, dan zal ten slotte ook de informatie/sensibilisering van andere sectoren moeten worden overwogen: vakbonden, ondernemingen, ...

Teneinde deze doelstelling te verwezenlijken, zal een adhocwerkgroep bij de Interdepartementale Cel worden opgericht. De groep zal onder meer de vormen bestuderen hoe deze sensibiliseringsinitiatieven tot uiting zullen moeten komen. Ook de mogelijkheden om op media, zoals het Internet, beroep te doen zullen door de groep nader worden bekeken. Een internetsite zou, ofwel voor particulieren, ofwel voor beroepsmensen, heel wat informatie over mensenhandel kunnen bevatten. Er zal rekening gehouden worden met de websites die al bestaan.

Indien nodig zal een minimumbudget worden vrijgemaakt om deze doelstelling te verwezenlijken.

Ten slotte werd in het kader van het actieplan van de Europese Unie gevraagd een "contactpunt voor de pers" aan te duiden om de onderzoeken, vervolgingen en straffen in concrete dossiers openbaar te maken. In België werd het parket-generaal van Luik als contactpunt aangeduid.

Zo werd op 16 oktober 2009 een persconferentie georganiseerd om informatie omtrent de realiteit van mensenhandel en de gevoerde onderzoeken te verstrekken.

Een dergelijke sensibilisering zou op regelmatige basis (elke twee jaar) moeten kunnen worden herhaald.

4	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Regelmatig organiseren van een update voor de "pers" over de onderzoeken en veroordelingen inzake mensenhandel.</p> <p>Opzetten van een adhocwerkgroep bij de Interdepartementale Cel die belast is met het uitwerken van projecten:</p> <p>informereren/sensibiliseren van sociale diensten; preventie van "uitbuiting van huispersoneel"; opzetten van een internetsite die gewijd is aan de informatie omtrent mensenhandel.</p>	<p>College van procureurs-generaal</p> <p>Interdepartementale Cel</p>	<p>31/12/2012 (2014)</p> <p>31/12/2014</p>

2.2. De strijd tegen kinderpornografie op het internet

Vaak worden internetgebruikers ongewild geconfronteerd met websites die ook kinderpornografische beelden bevatten. Dit geldt ook voor "nieuwsgierige" internetgebruikers.

In België bestaan er op heden twee meldpunten waarbij internetgebruikers het gebruik van het internet voor kinderpornografische doeleinden kunnen melden.

Het meldpunt stopchildporno.be staat 24u/24 ter beschikking van personen die met kinderpornografische beelden werden geconfronteerd en hierover vragen hebben. Dit burgerlijke meldpunt, dat aan de gebruikers ervan toelaat om anoniem te blijven, werkt, in het kader van een samenwerkingsprotocol, samen met de gerechtelijke autoriteiten en politiediensten⁵.

Daarnaast bestaat er ook een politieel meldpunt: ecops.be. De meldingen worden door de Centrale Dienst Mensenhandel van de Federale Politie en door de Federal Computer Crime Unit behandeld.

⁵ <http://www.stopchildporno.be>

In het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (2007) is een sanctie opgenomen die, ongeacht het al dan niet downloaden van een beeld, gericht is tegen het regelmatige bezoeken van dit soort internetsites. De Europese richtlijn ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad definieert niet alleen kinderpornografie, maar bepaalt ook dat de lidstaten "het zich door middel van informatie –en communicatietechnologie welbewust toegang verschaffen tot kinderpornografie" moeten strafbaar stellen. Bovendien bepaalt de richtlijn dat de lidstaten de nodige maatregelen dienen te nemen om webpagina's, die kinderpornografie bevatten of verspreiden en die op het grondgebied gehost worden, te verwijderen. De lidstaten kunnen ook maatregelen nemen om webpagina's te blokkeren.

Als voorbeelden kunnen Noorwegen, Zweden en Nederland worden aangehaald. Deze blokkeren nu al, met medewerking van hun ISP, de toegang tot sites met kinderpornografische beelden.

De politie identificeert er internetsites met kinderpornografische beelden door zich met name te baseren op een systeem van meldingen door internetgebruikers voor dit soort sites. Wanneer een illegale inhoud wordt vastgesteld, stuurt de politie de gegevens van deze sites via een procedure door aan de ISP die de toegang blokkeert (domeinnamen). De internetgebruiker die toch toegang vraagt tot deze geblokkeerde sites ontvangt volgend pedagogisch bericht: "uw browser heeft u naar deze site gebracht, maar deze site is geblokkeerd omwille van zijn illegale inhoud. Zo u bezwaar wil maken, kan u bellen naar XXXXX (opgegeven nummer)". Logischerwijze maakte tot nog toe niemand bezwaar.

Bovendien wordt bij sommige internetsites de mogelijkheid geboden om te betalen met een betaalkaart. Sommige uitgevers van betaalkaarten werkten een gedragscode uit waarbij de betaalmogelijkheid met deze kaart voor dit gebruik wordt ontzegd. Niet alle bedrijven hanteren deze aanpak.

Er wordt een systeem uitgewerkt dat gericht is op het blokkeren van internetsites met illegale inhoud. Een werkgroep houdt zich bezig met het blokkeren en/of verwijderen van illegale internetdiensten. Deze werkgroep bestaat uit meerdere subwerkgroepen:

- enerzijds de subwerkgroep die belast is met het wettelijke kader, gerechtelijke procedures en informatiestromen;

- anderzijds de subwerkgroepen voor het verzekeren van de technische implementatie van de oplossing die gericht is op het blokkeren van de domeinnamen.

Na een studie te hebben uitgevoerd, heeft de subwerkgroep die zich op het wettelijke kader, de gerechtelijke procedures en de informatiestromen focust vastgesteld dat de huidige wetgeving het mogelijk maakt internetdiensten met illegale inhoud te blokkeren.

De mogelijk overeenstemmende wettelijke basis is:

- de wet betreffende "elektronische handel" van 11 maart 2003;
- artikel 39*bis* van het Wetboek van Strafvordering;
- een gerechtelijke beslissing.

De samenwerkingsakkoorden ter zake werden afgesloten tussen de politiediensten en het Federaal Parket.

Alle Belgische internetproviders zullen elke keer een aanvraag ontvangen.

Het principe werd in het kader van een dossier getest. De automatisering van de procedure wordt technisch uitgewerkt.

Ook het in België blokkeren van buitenlandse sites wordt onderzocht.

Het aangevatte werk zou moeten worden gefinaliseerd. De uit te voeren procedures zouden in een "draaiboek" of een richtlijn van de Minister van Justitie/College van procureurs-generaal moeten worden opgenomen.

5	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	- Finaliseren en uitwerken van een werkwijze om internetsites met kinderpornografische beelden voor de Belgische internetgebruikers te blokkeren.	FOD Justitie (+ Federaal Parket, College van procureurs-generaal)	31/12/2013
	- Goedkeuren van een richtlijn met de te volgen procedures om sites met kinderpornografisch materiaal te blokkeren.	Minister van Justitie, College van procureurs-generaal	Juni 2014

Uiteindelijk zal er onderzocht worden of er een mogelijkheid is om een algemene richtlijn inzake de opsporing en vervolging van kinderpornografie goed te keuren.

3. Bescherming van de slachtoffers van mensenhandel

3.1. Wetgevend kader

Zoals voorzien, heeft de Regering de toekenningsprocedure van het statuut van slachtoffers van mensenhandel in de wet omgezet. Dit was een procedure die voorheen in ministeriële omzendbrieven was opgenomen.

Deze procedure kan voortaan in de artikelen 61/2 tot 61/5 van de wet van 15 december 1980 worden teruggevonden.

Het betreft vreemdelingen die het slachtoffer zijn van het misdrijf mensenhandel in de zin van artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek of die het slachtoffer zijn van het misdrijf mensensmokkel in de zin van artikel 77*bis* van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 in de omstandigheden bedoeld in artikel 77*quater*, 1° (uitsluitend voor wat de niet-begeleide minderjarigen betreft) tot en met 5°, en die met de autoriteiten samenwerken.

De inhoud van deze artikelen komt, op enkele aanpassingen na, in grote lijnen overeen met deze van de ministeriële omzendbrief van 7 juli 1994 en de ministeriële richtlijnen van 13 januari 1997 en 17 april 2003. De hoofddoelstelling was namelijk om, in toepassing van de voormelde Europese richtlijn van 29 april 2004, de procedure - zoals voorzien in de voornoemde omzendbrief en bovenvermelde richtlijnen - in de vorm van een wet op te nemen.

Beknopt kan worden gesteld dat deze procedure er in voorziet dat wanneer een vermoedelijk slachtoffer mensenhandel ontdekt wordt, deze over een termijn van 45 dagen beschikt om uit te maken of het al dan niet aan het onderzoek meewerkt door een verklaringen of een getuigenis af te leggen. Indien het slachtoffer daadwerkelijk elementen levert die te maken hebben met het onderzoek, dan kan het een verblijfstitel van 3 maanden (1 keer verlengbaar) krijgen. Indien de gerechtelijke procedure na deze verschillende stappen nog steeds lopende is, dan kan het slachtoffer een verblijfstitel van 6 maanden ontvangen, gevolgd door een onbeperkte vergunning na

het proces indien de dader van de feiten wordt veroordeeld (of indien dit door het parket op basis van kwalificaties van mensenhandel wordt gevorderd).

Deze nieuwe bepalingen zijn op 1 juni 2007 (K.B. van 21 april 2007) in werking getreden.

Teneinde een uniforme uitwerking van deze procedures op het grondgebied te verzekeren, heeft een adhocwerkgroep van het Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel een ontwerp van omzendbrief opgesteld. Deze werd in 2008 door de Regering en het College van procureurs-generaal goedgekeurd (omzendbrief betreffende het opzetten van een multidisciplinaire samenwerking inzake slachtoffers van mensenhandel en bepaalde zware vormen van mensensmokkel – 31.10.2008).

Deze omzendbrief beschrijft en organiseert de manier waarop de verschillende actoren in het kader van de uitwerking van beschermingsmaatregelen van slachtoffers van mensenhandel moeten samenwerken.

Ook zijn er specifieke richtlijnen in opgenomen die het probleem van slachtoffers van mensenhandel die in privécontext ten dienste waren van een diplomaat willen oplossen. Voorheen was de diplomatieke immuniteit een struikelblok voor het opzetten van de bescherming van de slachtoffers omdat de dossiers geseponeerd werden. Deze kwestie is voortaan opgelost door de multidisciplinaire omzendbrief. Meerdere slachtoffers werden beschermd en kregen een definitieve verblijfstitel.

In 2010-2011 werd dit instrument ook geëvalueerd. Hieruit bleek onder meer dat het voorzien in vereenvoudigde informatietools voor de terreinactoren nuttig zou kunnen zijn. De omzendbrief is immers een omvangrijk document dat niet gemakkelijk hanteerbaar is.

Daarom is het aanbevolen, in aanvulling van de omzendbrief en in functie van de specificiteit van elke actor, instrumenten (leaflet, folder, ...) uit te werken die onmiddellijk kunnen worden gebruikt.

Overeenkomstig de besprekingen die tijdens de vergadering van de Interdepartementale Cel in juli 2011 hebben plaatsgevonden, zal elk betrokken departement de te voorziene praktische instrumenten nader bestuderen. Het Bureau zal instaan voor de algehele coherentie en coördinatie.

6	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Opzetten van vereenvoudigde tools voor terreinactoren met betrekking tot de bescherming van de slachtoffers.	Elk departement + coördinatie van het Bureau van de Cel	31/12/2013

Er moet ook aan de kwestie omtrent het statuut en de doeltreffende oriëntering van slachtoffers van mensenhandel worden gewerkt:

Eenzijds moet de begeleiding meer rekening houden met de persoonlijke situatie van de slachtoffers. Voor sommige slachtoffers is het verblijf in een opvangcentrum, na evaluatie, immers niet altijd nodig. Deze personen kunnen ambulantly worden opgevolgd.

Anderzijds levert het statuut, zoals het op heden is bedacht en op het uitreiken van een verblijfstitel is gebaseerd, geen volledig gepast antwoord meer voor de verschillende partijen (slachtoffers/justitie). Naar aanleiding van de uitbreiding van de EU hebben een aantal slachtoffers immers reeds verblijfsrecht verkregen. Dit zet ertoe aan de manier te herbekijken waarop het statuut wordt geregeld.

Bovendien bestaat er geen gemeenschappelijke opnameprocedure wanneer een slachtoffer in België wordt ontdekt maar uitgebuit werd in een ander land van de Europese Unie. Dit punt zal op Europees niveau bediscussieerd moeten worden (zie met name de conclusies van de conferentie "Anti-Trafficking day" in 2010 in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie).

7	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	De werkgroep die belast was met het opstellen van de multidisciplinaire omzendbrief van 26 september 2008 zal samenkomen om een verslag over deze kwestie op te stellen en mogelijke acties te overwegen.	Dienst Vreemdelingenzaken	31/12/2013

3.2. Minderjarigen

De omzendbrief bevat een specifiek hoofdstuk over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die het slachtoffer zijn van

mensenhandel. Hierin wordt met name de manier verduidelijkt waarop de voogdijprocedures en de specifieke mensenhandelprocedures verlopen. Er worden ook contacten tussen de jeugdmagistraat en de referentiemagistraat "mensenhandel" in opgezet wanneer de ene of de andere kennis heeft van een situatie van mensenhandel waarbij een NBMV is betrokken.

Ondanks het bestaan van deze bepalingen, moet worden vastgesteld dat de kwestie van de bescherming van minderjarigen in de praktijk, door de complexe structuur van het beschermingssysteem van de jeugd, de voogdij en de specifieke procedures inzake mensenhandel, nog voor problemen zorgt. Daarom zal een specifieke evaluatie van de toepassing van deze procedures op minderjarigen worden uitgevoerd. In functie hiervan zal een goede informatiedoorstroming tussen de bevoegde actoren moeten worden verzekerd.

8	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Finaliseren van de evaluatie omtrent de bescherming van minderjarige slachtoffers.</p> <p>Op basis van deze evaluatie, opzetten van adequate instrumenten om de best mogelijke uitwisseling tussen de terreinactoren te bevorderen.</p>	<p>Bureau van de Interdepartementale Cel Mensenhandel</p>	<p>31/12/ 2012</p>

De niet-begeleide minderjarige (NBMV) die het slachtoffer is van mensenhandel zou over een verblijfstitel moeten kunnen beschikken, ongeacht of hij al dan niet met Justitie meewerkt. Hierover zou in een wetswijziging moeten worden voorzien. Bovendien heeft het begrip vreemdeling in het kader van de procedure voor niet-begeleide minderjarigen een beperkter veld (er wordt enkel rekening gehouden met niet-EU-burgers), terwijl het begrip slachtoffer van mensenhandel ruimer is. Dit heeft tot gevolg dat bepaalde minderjarigen als niet-begeleide minderjarigen en slachtoffer van mensenhandel zullen worden behandeld, terwijl anderen enkel als slachtoffer van mensenhandel zullen worden aanzien. Om hieraan tegemoet te komen, is in het regeerakkoord opgenomen dat Europese niet-begeleide minderjarige vreemdelingen ook onder specifieke bescherming geplaatst moeten worden en een voogd toegewezen zullen krijgen.

Bovendien moet er specifieke aandacht naar de kwestie van de uitbuiting van minderjarigen in het algemeen (bedelen en gedwongen plegen van misdrijven) uitgaan. Hiertoe werd een specifieke strafbaarstelling in 2005 goedgekeurd. De zeer jonge minderjarigen kunnen, meer dan wie ook, tot bedelarij worden aangezet. De kennis van dit fenomeen blijft evenwel beperkt. Deze kwestie zal bijgevolg moeten worden bestudeerd en er zal moeten worden nagegaan welke oplossingen kunnen worden aangebracht.

Ook het feit dat sommige minderjarigen zich aan de voorziene begeleidingsmaatregelen onttrekken verdient de nodige aandacht. Dit verhoogt immers het risico op een nieuwe uitbuiting. Er moet dus een specifieke opvolging van deze situaties worden verzekerd en oplossingen worden overwogen die gericht zijn op het voorkomen van dit risico.

Er zullen specifieke informatie- en sensibiliseringsinstrumenten voor de bescherming van minderjarige slachtoffers van mensenhandel worden ontwikkeld. Er moet consequenter informatie aan de voogden van NBMV worden gegeven om hen te sensibiliseren opdat er bijzondere aandacht wordt gegeven aan de opsporing van jonge slachtoffers. Zo zal de dienst "minderjarigen/slachtoffers van mensenhandel", bij elke ontmoeting met voogden, een moment van sensibilisering aan mensenhandel wijden. In dit kader zou een bijzonder handige specifieke fiche voor voogden kunnen worden opgesteld, zouden instrumenten ter opsporing van jonge slachtoffers aan de voogd kunnen worden meegegeven en zou hen de te volgen procedure en de te contacteren personen bij vermoeden van mensenhandel kunnen worden meegedeeld.

Door een algemene en stelselmatige opleiding van de opvangcentra voor NBMV van Fedasil moet een verbetering van het opsporen van NBMV-slachtoffers worden nagestreefd. Meer dan 800 NBMV worden immers in deze centra ondergebracht. Het personeel dat zich met deze jongeren bezighoudt - zowel de sociale dienst als de opvoeders, de medische dienst, enz. - moeten van de indicatoren betreffende mensenhandel voor deze jongeren op de hoogte worden gesteld.

9	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Uitwerken van een specifieke fiche om de voogden voor de mensenhandelproblematiek te sensibiliseren.</p> <p>Opsporen van NBMV-slachtoffers</p>	<p>Dienst Vreemdelingenzak en en Dienst Voogdij</p> <p>Dienst</p>	<p>31/12/2013</p>

	verbeteren door een opleiding in de FEDASIL-centra.	Vreemdelingenzak en	
--	---	---------------------	--

Aangezien de nadruk op de identificatie van minderjarigen moet worden gelegd, zouden de richtlijnen voor het strafrechtelijk beleid inzake mensenhandel specifieke instructies en indicatoren met betrekking tot kwetsbare personen moeten bevatten.

3.3. Het privé huispersoneel

De multidisciplinaire omzendbrief (2008) heeft een antwoord geboden op de manier waarop uitgebuit huispersoneel in het kader van privédiensten van diplomaten kan worden beschermd. De diplomatieke onschendbaarheid vormt geen struikelblok meer voor de bescherming van de slachtoffers.

In de praktijk stellen zich evenwel andere vragen over de uitbuiting van huispersoneel in het algemeen. In sommige gevallen vlucht de uitgebuite persoon van zijn "werkplaats". Dan staat de persoon er vaak alleen voor, spreekt deze geen landstaal en is het, bij opsporing door de politie, niet zeker dat deze als slachtoffer van mensenhandel zal kunnen worden geïdentificeerd omdat er geen rechtstreeks verband met uitbuiting bestaat (het slachtoffer wordt niet op de plaats van de uitbuiting maar bijvoorbeeld op straat gevonden).

Ten slotte bestaat er een oude brochure over uitbuiting van huispersoneel die door de Koning Boudewijnstichting en de FOD Werkgelegenheid, in samenwerking met de Nationale Loterij, werd uitgegeven. Er moet worden nagegaan of dit document niet moet worden bijgewerkt.

De noodzaak om de politiediensten correct over dit aspect van uitbuiting te informeren moet worden benadrukt. Deze kwestie zal in het kader van de werkgroep moeten worden behandeld die met het uitwerken van de sensibiliserings- en preventie-instrumenten is belast (zie 2.1.).

10	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Verder zetten van de inspanningen inzake de preventie van de uitbuiting in diplomatieke milieus. Dit aspect zal geïntegreerd worden in de werkgroep betreffende sensibilisatie (zie voorstel 4)	Interdepartementale Coördinatiecél	31/12/2014

3.4. Situatie in de landen van herkomst

Het is nuttig over gerichte en geactualiseerde informatie te beschikken betreffende de manier waarop de terugkeer naar de landen van herkomst plaatsvindt: wat is de toestand van de opvangstructuren, hoe groot is de kans dat de slachtoffers opnieuw in het mensenhandelmilieu terechtkomen?

De ambassades en consulaten zouden informatie hierover moeten bijhouden om over een globale evaluatie te kunnen beschikken.

Het zou ook interessant zijn om via de Belgische ambassades in het buitenland een zicht te krijgen op de eventuele modus operandus waarbij de mensenhandelaars bedreigingen uiten aan het adres van de familie die nog in het land van herkomst woont en waardoor het slachtoffer mensenhandel sterk onder druk wordt gezet. Deze modus operandus moet worden aangepakt.

11	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Beschikken over gerichte en geactualiseerde informatie met betrekking tot de manier waarop de terugkeer naar de landen van herkomst plaatsvindt.	FOD Buitenlandse Zaken	

3.5. Erkenning en financiering van de opvangcentra voor slachtoffers van mensenhandel

De Interdepartementale Cel heeft het Bureau, in termen van zowel het statuut als de financiering, met het onderzoek van de situatie van de gespecialiseerde opvangcentra gelast.

Sinds 2006 is de toekenningsprocedure van een verblijfstitel aan slachtoffers van mensenhandel in de wet van 15 december 1980 opgenomen. In tegenstelling tot voormalige omzendbrieven, worden de gespecialiseerde opvangcentra niet onmiddellijk in de wet vermeld.

Artikel 61/2 vermeldt dat: *Indien de politie- of de inspectiediensten over aanwijzingen beschikken dat een vreemdeling het slachtoffer is van het misdrijf bedoeld in artikel 433quinquies van het Strafwetboek of het misdrijf bedoeld in artikel 77bis onder de omstandigheden bepaald in artikel 77quater, 1°, uitsluitend voor*

wat de niet begeleide minderjarigen betreft, tot 5°, verwittigen zij onmiddellijk de minister of zijn gemachtigde, brengen zij de vreemdeling op de hoogte van de mogelijkheid om een verblijfstitel te verkrijgen in ruil voor samenwerking met de autoriteiten die belast zijn met het onderzoek naar of de vervolging van deze misdrijven en brengen zij hem in contact met een door de bevoegde overheid erkend centrum dat gespecialiseerd is in het onthaal van slachtoffers van deze misdrijven.

Dit artikel is dus beperkt tot het vermelden dat er "door de bevoegde overheid erkende centra" bestaan.

In de memorie van toelichting zijn de "erkende" opvangcentra opgenomen: *Op dit moment kan beroep worden gedaan op drie opvangcentra die over heel wat ervaring beschikken. De vzw Payoke in Vlaanderen, de vzw Pagasa in het Brusselse Gewest en de vzw Sürya in het Waalse Gewest.*

Dit is dus een bijzondere situatie omdat geen enkele regelgeving de centra sinds de inwerkingtreding van de wet formeel erkent.

Bijgevolg heeft de Interdepartementale Cel het Bureau belast met het bestuderen van de mogelijkheid om een erkennings- en goedkeuringssysteem (om in rechte op te treden) voor de opvangcentra van slachtoffers van mensenhandel te objectiveren.

Het Bureau werd ook belast met het verlenen van een advies over de financieringskwestie van de opvangcentra. De financiering komt, naast de gewestelijke en gemeenschapsbronnen, op federaal vlak immers van verschillende instellingen. De opvangcentra hebben ook meerdere malen op de ondervonden moeilijkheden met betrekking tot de middelen of de vernieuwing ervan gewezen.

Het Bureau van de Interdepartementale Cel heeft in juli 2011, samen met een ontwerp tot Koninklijk besluit houdende de erkenning van de opvangcentra, een eindnota ingediend.

Er zal over dit voorstel moeten worden gedebatteerd en er zal een beslissing moeten worden genomen om aan de elementen uit het regeerakkoord te beantwoorden:

"De opvang- en begeleidingscentra voor slachtoffers van mensenhandel zullen wettelijk worden erkend ..." ⁶.

⁶ Regeerakkoord, december 2011, p. 132

12	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	De regering zal de goedkeuring evan het erkennings- en goedkeuringssysteem van de opvangcentra, op basis van de nota en het opgestelde ontwerp van Koninklijk besluit onderzoeken	Minister van Justitie, Staatssecretariaat voor migratie	31/12/2012

3.6. Het elektronische beheer van het dossier betreffende het slachtoffer van mensenhandel

Op initiatief van het CGKR wordt door de gespecialiseerde centra en het CGKR een systeem van elektronisch dossierbeheer ontwikkeld waardoor het voor de centra mogelijk is op een gelijkaardige manier een dossier te beheren in de verschillende fases, vanaf de melding alsook tijdens en bij afloop van de begeleiding van de slachtoffers van mensenhandel en van smokkel onder verzwarende omstandigheden. Zodra deze methode van dossierbeheer in gebruik is genomen kunnen elementen uit de slachtofferverklaringen en – informatie op een gedepersonaliseerde wijze worden samengebracht in een database die door het Centrum wordt beheerd. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar de naleving van de wetgeving ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

13	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Zowel met het oog op de begeleiding van slachtoffers en met het oog op een beter inzicht in hun noden, wordt door de opvangcentra en door het centrum een systeem gerealiseerd waarbij de dossiers van slachtoffers op een conforme wijze worden opgebouwd en beheerd en relevante informatie op gedepersonaliseerde wijze wordt samengebracht.	CGKR + opvangcentra	2012/2013

4. Opsporing en vervolging

Er werden talrijke initiatieven ondernomen op het vlak van opsporingen en vervolgingen van misdrijven van mensenhandel. Voorbeelden hiervan zijn: de richtlijnen ter zake en hun bijlagen, de regelmatige vergaderingen van het expertisenetwerk "mensenhandel en mensensmokkel", de opleiding van politiemensen en magistraten, ...

De inspanningen moeten evenwel worden verder gezet. De nadruk moet onder meer op financiële onderzoeken en inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen worden gelegd.

De Centrale dienst MH van de FGP beklemtoont de dat de nadruk in de aanpak van MH en MS vooralsnog volledig is toegespitst op « law enforcement », hoewel het ook interessant zou zijn te bekijken in welke mate een vorm van « administratieve enforcement » (betrekken van oa. brandweer, kadaster, steden en gemeenten, ...) kan bijdragen tot een integrale aanpak van MH en MS.

Specifiek inzake MS, *moeten we opmerken* dat het erg belangrijk is om te (blijven) investeren in systematische, snelle interventies langs de autowegen en op de parkings ter hoogte van ferryschepen om MS te onderscheppen. Bovendien zijn er heel wat factoren die de politierespons op MS hypothekeren. Bijgevolg dringt een reeks geïntegreerde maatregelen of initiatieven zich op.

4.1. Evaluatie van de omzendbrief betreffende opsporingen en vervolgingen inzake mensenhandel

Sinds 1 februari 2007 is een nieuwe richtlijn inzake opsporingen en vervolgingen van feiten van mensenhandel in werking getreden (Col. 01/2007). Deze omzendbrief is een vernieuwde versie van de vorige richtlijn die niet langer aan de wetswijzigingen, die door de wet van 10 augustus 2005 waren ingevoerd, was aangepast.

Volgende elementen werden herzien:

- het toepassingsveld van de Col. werd aangepast aan het nieuwe artikel 433 *quinquies* van het Strafwetboek;
- het concept menselijke waardigheid werd in een bijlage van de omzendbrief uiteengezet. Ook de lijst met indicatoren van mensenhandel werd herzien om gevallen van uitbuiting in de economische milieus te specificeren.

- Er werd rekening gehouden met de wet van 3 december 2006 tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen met betrekking tot het sociaal strafrecht, zodanig dat de richtlijn in het kader van mensenhandel op het samenstellen van kamers met drie rechters (arbeidsrechter en correctionele rechters) aandringt;
- De registratiedocumenten van de informatie voor de politie werden aangepast. Hierin werd met name getracht het onderscheid tussen mensenhandel en mensensmokkel te verduidelijken;
- Een bijlage met betrekking tot de codes die voor de invoer van informatie op het niveau van de parketten moeten worden gebruikt werd tevens toegevoegd.

De nieuwe omzendbrief moet jaarlijks worden geëvalueerd. Er werd een evaluatieverslag voor het College van procureurs-generaal voor 2007 en 2008-2009 opgesteld. Op heden wordt het verslag voor 2010 opgesteld.

Aangezien de wetgeving zal worden herzien, zal de richtlijn zelf ook moeten worden aangepast. Naast de elementen uit de wetswijzigingen, zal de nodige aandacht naar volgende punten moeten uitgaan:

- de lijst met mensenhandelindicatoren zal moeten worden bijgewerkt;
- in de bijlagen van de richtlijn zou een document kunnen worden opgenomen met de procedures die nuttig zijn bij het verzamelen van bewijzen;
- er moet een deel over grensoverschrijdende aspecten, financiële onderzoeken en inbeslagnemingen worden toegevoegd;
- er zouden verbanden tussen de richtlijn en de nieuwe onderzoekshandleidingen bij de Federale Politie moeten worden gelegd.

14	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Aanpassen van omzendbrief Col. 01/07 betreffende de opsporing en vervolging van feiten van mensenhandel	Minister van Justitie, College van procureurs-generaal	31/12/2013

4.2. Opleiding en uitwisseling van best onderzoekspractices

In termen van opleiding werden, overeenkomstig het vorige actieplan, verschillende inspanningen goedgekeurd.

Er werd een basisopleiding inzake mensenhandel en mensensmokkel voor magistraten en de gerechtelijke stagiairs in maart/april 2011 georganiseerd. In het programma werden theoretische elementen met de praktijk van sommige actoren verweven om een voldoende duidelijk beeld van het fenomeen te geven. De opleiding voor nieuwe magistraten en gerechtelijke stagiairs zal regelmatig (indien mogelijk elke twee jaar) moeten worden herhaald. Bovendien zullen de volgende bijeenkomsten geen deel van de facultatieve maar wel van de verplichte cursus moeten uitmaken.

Er zal trouwens ook een gespecialiseerde opleiding voor referentiemagistraten worden georganiseerd.

Bovendien heeft de Federale Politie een onderzoekshandleiding "mensenhandel" en een "leaflet" voor de eerstelijndiensten opgesteld. De handleiding bevat ook informatie over de "VITA-software" en het gebruik ervan.⁷ Deze instrumenten zullen worden gebruikt om de politieopleiding kracht bij te zetten.

Bovendien is het ook aangeraden om gemeenschappelijke opleidingen voor de politiemensen op het terrein (wijkagenten,..) en de magistraten te organiseren.

Er zal ervoor gezorgd worden dat de opleidingen van de sociale inspecteurs verder gezet worden en dit in samenwerking met de bevoegde diensten en departementen (FOD Werk, FOD Sociale Zekerheid, SIOD,...).

Binnen de sociale inspectiedienst van de FOD Sociale Zekerheid volgt een thematische groep "Mensenhandel" op nationaal vlak de wetgevende ontwikkelingen en de richtlijnen en omzendbrieven ter zake van de Minister van Justitie. De coördinatoren van deze thematische groep organiseren de opleidingen voor de inspecteurs die met de mensenhandelproblematiek worden geconfronteerd. Ze organiseren regelmatig vergaderingen voor de uitwisseling van goede praktijken en de overdracht van instructies ter zake.

Aangezien vorming in essentie een voortdurend karakter heeft, wordt voorgesteld dat een vorming zal geven worden voor de sociaal inspecteurs van Toezicht op de Sociale Wetten reeds inzake mensenhandel. Het is deze inspectiedienst die zich bezig houdt met de geldelijke rechten van gedetacheerde werknemers werkzaam op

⁷ VITA is een informatica-instrument dat door de Verenigde Naties (UNODC) is ontwikkeld waarmee het eerste contact met mogelijke slachtoffers wordt vergemakkelijkt. Het gaat om een reeks basisvragen die in 40 verschillende talen is opgesteld en die de eerstelijnsdiensten kunnen gebruiken.

Belgisch grondgebied, waarbij ook sprake kan zijn van mensenhandel.

Teneinde de identificatie van mogelijke slachtoffers te vergemakkelijken zal het tenslotte ook nodig zijn om de gegeven opleidingen aan het personeel van de gesloten centra verder te zetten.

15	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van een verplichte basisopleiding voor de magistraten en de gerechtelijke stagiairs - Organiseren van een opleiding in de vorm van het uitwisselen van professionele ervaring door de in mensenhandel gespecialiseerde magistraten. - Kracht bijzetten van de basis- en voortgezette politieopleiding door middel van instrumenten die door de FGP worden ontwikkeld. - Organiseren van een nieuwe opleiding van de met het toezicht op de sociale wetten belaste inspecteurs. - De organisatie van een gemeenschappelijke opleiding tussen de gespecialiseerde magistraten en de politiemensen op het terrein overwegen. 	<p>College van procureurs-generaal</p> <p>Federale Politie</p> <p>FOD Werkgelegenheid</p> <p>College van Procureurs-generaal en de Federale politie</p>	<p>31/12/2014</p> <p>31/12/2013</p> <p>31/12/2012</p> <p>31/12/2013</p>

Naast de opleidingen als dusdanig, is het expertisenetwerk "mensenhandel en mensensmokkel" van het College van procureurs-generaal meerdere malen samengekomen om de evaluaties van het strafrechtelijk beleid en de huidige problemen inzake mensenhandel te bespreken. Er werden twee dagen georganiseerd: de ene in 2009, de andere op 21 september 2011.

Overeenkomstig de toepassing van richtlijn Col. 01/07 zullen deze vergadering verder moeten plaatsvinden.

Het delen van informatie omtrent verleende opleidingen zal binnen de Interdepartementale Cel moeten worden benadrukt.

4.3. Financiële onderzoeken en ontmanteling van netwerken

Het belang van de identificatie van de netwerken van mensenhandel en mensensmokkel werd menig maal in de verschillende verslagen omtrent mensenhandel van het Centrum voor gelijkheid van kansen benadrukt. In 2002 legde het verslag de nadruk op "een geïntegreerde aanpak waarbij de diepgang en complexiteit van de dossiers en netwerken worden nagegaan om de onderlinge verbanden te ontrafelen en waarbij er financiële analyses van de dossiers worden verricht om de motor van het systeem van het netwerk te treffen"⁸. Het verslag van 2004 stelde opnieuw dat "om inzicht te verwerven in de complexe werking van mensensmokkel door criminele organisaties netwerkanalyse onontbeerlijk is"⁹. "Om het kluwen van de georganiseerde misdaadwereld effectief te bestrijden is het noodzakelijk om deze netwerken van mensenhandel financieel door te lichten en de witwaspraktijken te bestrijden. Enkel hierdoor kan de georganiseerde misdaad en haar vertakkingen naar mensensmokkeltrafiek in haar wortels aangepakt worden"¹⁰. Deze verschillende beschouwingen zijn niet nieuw. Ze sluiten immers aan bij de besluiten van de parlementaire subcommissie "mensenhandel en prostitutie" volgens dewelke "er meer werk moet worden gemaakt van onderzoek naar en vervolging van financiële netwerken en witwassen van geld in verband met de mensenhandel"¹¹.

Volgens het verslag van de Verenigde Naties van 2002¹², is mensenhandel, na drugs en wapens, de derde meest lucratieve activiteit van de criminele sector. Deze activiteiten lijken in werkelijkheid met elkaar verbonden te zijn. De winst uit mensenhandel wordt gebruikt om de drugs- en wapenhandel te financieren. Volgens het laatste verslag van de FATF¹³ (verslag betreffende internationale witwasoperaties), zou de criminele winst

⁸ Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, Jaarverslag 2002: pleidooi voor een integrale benadering, p.26

⁹ Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, Jaarverslag mensenhandel: analyse vanuit het slachtofferperspectief, 2004, p.8.

¹⁰ *Ibid.*, p.43.

¹¹ Verslag betreffende de mensenhandel en de prostitutie in België namens de subcommissie "Mensenhandel en prostitutie", uitgebracht door de dames Thijs en T'Serclaes, Senaat, 1999-2000, nr. 2-152-1.

¹² Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe, UNICEF/UNOHCHR/OSCE-ODIHR, Europe, 2002.

¹³ Financial Action Task Force (FATF) – Groupe d'action financière (GAFI), money laundering & terrorist financing typologies 2004-2005, 10 June 2005.

uit drugs, wapens en mensenhandel in 2004 ongeveer dezelfde zijn. In sommige schattingen is er op wereldvlak sprake van een jaarlijkse winst voor smokkelaars van 10 tot 32 biljoen \$¹⁴.

Teneinde mensenhandel doeltreffend te bestrijden, moet tot de kern van het criminele systeem worden doorgedrongen. Hiertoe moeten de geldstromen van deze systemen financieel worden geanalyseerd.

4.4. Strijd tegen de informele economie

De strijd tegen de informele economie, met andere woorden de strijd tegen de sociale fraude en zwartwerk, maakt deel uit van de opdrachten van de sociale inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en het Toezicht op de sociale wetten van de FOD Werkgelegenheid.

Wat betreft mensenhandel, richten de sociale inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en het Toezicht op de sociale wetten van de FOD Werkgelegenheid zich op het aspect van de economische uitbuiting (aan het werk zetten of laten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid – art. 433*quinquies*, §1, 3°).

Er wordt immers vastgesteld dat steeds meer sectoren op zoek zijn naar "goedkope" arbeidskrachten en werknemers in ongehoorde of zelfs gevaarlijke werkomstandigheden laten werken tegen loonsvoorwaarden die ruimschoots lager zijn dan de in België geldende wettelijke en conventionele minima. De in bijlage 2 van Col. 01/07 aangehaalde indicatoren van mensenhandel zijn een goed instrument om werkomstandigheden op te sporen die aan de definitie van "aan het werk zetten of laten in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid" beantwoorden.

Bovendien werken de Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en het Toezicht op de sociale wetten van de FOD Werkgelegenheid, in het kader van de arrondissementscellen (waarvan de organisatie door de SIOD wordt gecoördineerd¹⁵), mee aan de controleacties die gericht zijn op de bestrijding van zwartwerk in het algemeen.

De sociale inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en het Toezicht op de sociale wetten van de FOD Werkgelegenheid neemt in de

¹⁴ Council of Europe (CoE), European Committee on Crime Problems (CDPC) and Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL), Proceeds from trafficking in human beings and illegal migration/human smuggling (2005); Expert seminar on Leveraging Anti-Money Laundering Regimes to Combat Human Trafficking, Opening Speech, M.-G. Giammarinaro, Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings (OSCE), October, 2011, Alliance against TIP (vermelding van Shelley, L., Human Trafficking: A Global Perspective).

¹⁵ Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst

verschillende gerechtelijke arrondissementen regelmatig deel aan de vergaderingen van mensenhandelplatforms en de in dit kader georganiseerde acties met de politiediensten.

Er bestaat sedert 1 januari 2010 een samenwerkingsakkoord tussen de FOD Financiën (meer specifiek met de Algemene Administratie voor de Fiscaliteit) en de Sociale Inspectiediensten die tot doel heeft de informatie-uitwisseling te bevorderen tussen de diensten op vlak van sociale en fiscale fraude en de spontane en wederzijdse uitwisseling (bij bijv. regularisaties, belastbare voordelen, belastbare bezoldigingen , enz).

Sedert 1 september 2011 heeft de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten toegang tot het elektronisch platform IMI (Internal Market Informaticasysteem) van de EU. Hier kan info worden opgevraagd aan buitenlandse (arbeids)inspectiediensten over werkgevers die niet gedetacheerd personeel in België komen werken.

Sinds 1 januari 2007 bestaat er tussen de sociale inspectiediensten en Financiën een ander protocol dat nog steeds van toepassing is: het BBI-protocol (Bijzondere Belastingen Inspectie)/ISI- (Inspection spéciale des Impôts). Dit protocol werkt met een SPOC-systeem (aangeduide contactpersonen per gewest voor alle sociale inspectiediensten). Er zijn bovendien trimestriële vergaderingen gepland.

5. Coördinatie en informatiegaring

5.1. Functioneringsbalans van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel en haar Bureau

Om de coördinatie van de verschillende initiatieven in het kader van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel te verzekeren, werd een Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel door het Koninklijk besluit van 16 mei 2004 opgericht¹⁶. Door haar dynamiserende rol tussen de actoren die in de strijd tegen mensenhandel betrokken zijn, beantwoordt deze Cel daadwerkelijk aan het reeds aangehaalde geïntegreerde aanpakconcept.

Deze *Cel*, onder het voorzitterschap van de FOD Justitie, verenigt dus alle federale (zowel operationele als politieke) actoren die actief zijn in de strijd tegen voornoemde fenomenen. Naast deze coördinatiefunctie, moet ze de resultaten van de strijd tegen mensensmokkel en mensenhandel tevens op kritische wijze evalueren en, zo nodig, meewerken aan de formulering van voorstellen en aanbevelingen over het beleid dat met de twee fenomenen verband houdt.

Omdat deze Cel minstens twee keer per jaar samenkomt, werd een *Bureau* opgericht dat is samengesteld uit de diensten van de voornaamste departementen (Justitie, Binnenlandse Zaken, ...) die in de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel betrokken zijn. Dit Bureau, dat door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie wordt voorgezeten en maandelijks samenkomt, moet de stipte werking van de Cel verzekeren en haar beslissingen, aanbevelingen en initiatieven voorbereiden of uitvoeren.

5.2. Verwezenlijkte werkzaamheden van de Cel

Sinds de goedkeuring van het eerste actieplan (2008) inzake de strijd tegen mensenhandel, hebben de Cel en het Bureau bijgedragen tot het opzetten van verschillende projecten. Andere

¹⁶ Het gaat meer bepaald om de herdynamisering van een Cel die in 1995 werd opgericht en waarvan de werking enigszins was vast komen te zitten. In december 2000 ligt dit aan de basis voor het door de Eerste Minister oprichten van een "task force mensenhandel" die belast is met het op korte termijn bepalen van de noodzakelijke voorwaarden voor een geïntegreerd beleid ter zake.

projecten werden door de FOD's of bevoegde instellingen uitgevoerd. Hieronder is een beknopte lijst van de specifiek door de Cel en haar Bureau verwezenlijkte werkzaamheden opgenomen.

a. Inzake de bescherming van slachtoffers

- Opstellen van de omzendbrief betreffende het opzetten van een multidisciplinaire samenwerking inzake slachtoffers van mensenhandel en bepaalde zware vormen van mensensmokkel – 31.10.2008;
- Opstellen van een evaluatieverslag over de "multidisciplinaire omzendbrief" (2010-2011);
- Opstellen van een adviesnota en een ontwerp van KB betreffende de erkenning van de gespecialiseerde opvangcentra inzake mensenhandel (2008-2011);

b. Inzake preventie

- Opstellen van een basisnota omtrent de preventieve initiatieven (2009);
- Opmaken van een sensibiliseringsflyer voor sommige diplomatieke posten in het kader van de aanvraag van een werkvisum (2009);
- Voorbereiden van een informatieve "newsletter" voor de sociale diensten van de ziekenhuizen omtrent de slachtoffers van mensenhandel (2009-2011);

c. Inzake strafbaarstellingen, opsporingen en vervolgingen

- Adhocwerkgroep die belast is met het opstellen van een wetsontwerp betreffende de bestraffing van opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen op het vlak van mensenhandel (eerste project gefinaliseerd in 2008; tweede versie in 2010);
- Werkgroep die belast is met het opstellen van een analisenota en aanbevelingen omtrent de kwestie van het gebruik van tolken in het kader van onderzoeken en verhoren van slachtoffers van mensenhandel;
- Op vraag van de verenigde Commissie voor de Justitie en voor Sociale Aangelegenheden, heeft het Bureau van de Interdepartementale Cel een advies omtrent de kwestie van organenzwandel opgesteld.

d. Belgisch voorzitterschap van de EU

- Als opvolgingsgroep deelnemen aan de organisatie van de Conferentie "Towards a multidisciplinary approach in prevention of trafficking in human beings, prosecution, of traffickers and protection of victims" – Anti-trafficking day – 18 en 19 oktober 2010".

e. Overige

- Opstellen en opvolgen van de uitvoering van het actieplan 2008;
- Ontvangen van buitenlandse delegaties (Vietnam, Bulgarije, Bosnië en Herzegovina, Brazilië, ...).

5.3. Evolutie van de Interdepartementale Cel

In meerdere dossiers heeft het Bureau van de Cel de gespecialiseerde centra in de opvang van slachtoffers van mensenhandel moeten bijeenbrengen. De opvangcentra zijn evenwel niet binnen de Interdepartementale Cel vertegenwoordigd. Het Koninklijk besluit van 16 mei 2004 betreffende de bestrijding van de mensensmokkel en mensenhandel zou moeten worden gewijzigd om in deze vertegenwoordiging te voorzien.

Zo is ook het College van procureurs-generaal goed binnen de Cel vertegenwoordigd, maar niet in het Bureau . Als belangrijke actor inzake de vervolgingen over mensenhandel, zou het aangewezen zijn dat het College ook in het Bureau aanwezig is. (over de wijze waarop zal gediscuteerd worden).

16	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Voorzien in een formele integratie van de gespecialiseerde opvangcentra in het interdepartementale coördinatiemechanisme. De vertegenwoordiging van het College van procureurs-generaal in het Bureau van de Interdepartementale Cel overwegen.	FOD Justitie	01/12/2013

5.4. Balans van de werking van het IAMM

Het Koninklijk besluit van 16 mei 2004 betreffende de bestrijding van mensensmokkel en mensenhandel (B.S. 28/05/2004) moest leiden tot de oprichting van het Informatie- en Analysecentrum Mensensmokkel en Mensenhandel (IAMM). Om te garanderen dat het IAMM optimaal zou functioneren, werd een Beheerscomité opgericht. Dit beheerscomité omvat de belangrijkste actoren in de strijd tegen mensensmokkel en mensenhandel en wordt voorgezeten door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid.

Om een relevante strategische analyse uit te kunnen voeren moet het IAMM informatie van verschillende diensten en departementen verzamelen en op basis daarvan een relevante strategische analyse uitvoeren. De nood aan een globaal beeld betreffende deze fenomenen blijkt duidelijk uit de resultaten van de evaluatie van de Col 10/04.

Een eerste poging tot analyse heeft geleid tot de vaststelling dat er meerdere problemen zijn waardoor een effectief resultaat uitblijft. De **enige mogelijkheid** om de doelstellingen van het IAMM te bereiken is om het wettelijk toe te staan om gebruik te maken van **persoonsgegevens** in plaats van anonieme gegevens. Bovendien acht het beheerscomité het noodzakelijk dat de structuur wordt herzien om de werking te optimaliseren.

17	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Aanpassen van de regelgeving om het gebruik van gepersonaliseerde gegevens in het kader van het IAMM mogelijk te maken. Er moet worden nagegaan of dit ook wijzigingen in de wet op de persoonlijke levenssfeer tot gevolg heeft.	Minister van Justitie en Minister van Binnenlandse Zaken	december 2013

18	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Toelichten en/of aanpassen van de opdracht van het IAMM binnen de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel en verduidelijken van het juridische kader, meer bepaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de analysedoelstelling van het IAMM ten aanzien van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel; • de wettelijke basis en de concepten die door het KB worden toegepast; • het toekennen van werkingsmiddelen voor het IAMM. 	<p>De Ministers die vertegenwoordigd zijn in de Cel, onder leiding van de Minister van Justitie</p> <p>Uitvoering door het Beheerscomité van het IAMM</p>	<p>December 2013</p>

19	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Voorzien in het nodige budget om de optimale werking van het IAMM mogelijk te maken.</p>	<p>Regeringsbeslissing op voorstel van de Minister van Justitie</p>	

5.5. Evaluaties

De regelmatige evaluaties zullen blijven plaatsvinden om over bijgewerkte informatie met betrekking tot het fenomeen mensenhandel en de werking van de met de strijd tegen dit fenomeen belaste instellingen te beschikken. Tot de te vervullen hoofdtaken behoren:

- het jaarlijkse publiceren van een onafhankelijk en publiekelijk evaluatieverslag dat het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding opstelt over de evolutie en het resultaat van de strijd tegen mensensmokkel en mensenhandel;
- de tweejaarlijkse publicatie van het verslag van de Regering inzake het uitgewerkte beleid. Er zal het nodige worden gedaan om de publicatietermijn na te leven;
- de evaluatie van de omzendbrieven van de Minister van Justitie en het College van procureurs-generaal door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid;

- de publicatie van activiteitenverslagen van de FOD's of diensten die bij de interdepartementale werkzaamheden betrokken zijn (bv.: Dienst Vreemdelingenzaken, Federale Politie, ...).

6. Beslissingen - Tabel met aanbevelingen **2012-2014**

De bedoeling van dit actieplan is de acties te bepalen die de komende jaren op het vlak van mensenhandel zullen kunnen worden gevoerd. Sommige acties kunnen op basis van beslissingen van de Interdepartementale Cel worden verwezenlijkt, terwijl voor andere regeringsbeslissingen nodig zijn. Bovendien heeft ieder voorstel betrekking op verschillende soorten acties. Daarom worden ze hier synthetisch in een categorische indeling weergegeven.

6.1. Wetgevende initiatieven

Hieronder worden alle voorstellen opgenomen voor dewelke een wetswijziging nodig is. Er zal meer bepaald de nadruk worden gelegd op de aanpassing van onze bepalingen aan de Europese richtlijn van april 2011 en op de kwestie van de responsabilisering van opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen die zich schuldig maken aan mensenhandel.

1	Voorstel	Wie?	Termijn
	Aanpassen van de wet van 10 augustus 2005, overeenkomstig de Europese richtlijn van 5 april 2011 en de evoluties vastgesteld in de evaluatie.	Directoraat-generaal Wetgeving, FOD Justitie	01/04/2013

2	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Actualiseren en goedkeuren van de tekst over de bestraffing van de opdrachtgevers die gebruik maken van tussenpersonen op het vlak van mensenhandel.	Bureau van de Interdepartementale Cel Mensenhandel, DG Wetgeving FOD Justitie	31/12/2012

3	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Verzekeren van de Belgische vertegenwoordiging in het kader van de internationale debatten en projecten over mensenhandel.</p> <p>Conferentie van de Staten die partij zijn – UNODC, OVSE, Raad van Europa, Europese Unie, ...</p> <p>Op meer doorgedreven wijze deelnemen aan de projecten inzake de strijd tegen de mensenhandel die door de EU worden gefinancierd.</p>	<p>FOD Buitenlandse Zaken, FOD Justitie + overige in functie van het onderwerp</p>	

6.2. Preventie/sensibilisering/informatie

Preventie is een van de belangrijkste accenten van de strijd tegen mensenhandel (4 P's = Prevention, Prosecution, Protection, Partnership). In het actieplan wordt dus voorgesteld de initiatieven die ter zake moeten worden genomen kracht bij te zetten.

4	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Regelmatig organiseren van een update voor de "pers" over de onderzoeken en veroordelingen inzake mensenhandel.	College van procureurs-generaal	31/12/2012 (2014)
	Opzetten van een adhocwerkgroep bij de Interdepartementale Cel die belast is met het uitwerken van projecten: <ul style="list-style-type: none"> - informeren/sensibiliseren van sociale diensten; - preventie van "uitbuiting van huispersoneel"; - opzetten van een internetsite die gewijd is aan de informatie omtrent mensenhandel. 	Interdepartementale Cel	31/12/2014

5	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	- Finaliseren en uitwerken van een werkwijze om internetsites met kinderpornografische beelden voor de Belgische internetgebruikers te blokkeren.	FOD Justitie (+ Federaal Parket, College van procureurs-generaal)	31/12/2013
	- Goedkeuren van een richtlijn met de te volgen procedures om sites met kinderpornografisch materiaal te blokkeren.	Minister van Justitie, College van procureurs-generaal	Juni 2014

6.3. Bescherming van de slachtoffers

De bescherming van de slachtoffers is een hoeksteen van de opgezette beleidsvormen om mensenhandel te bestrijden. Tegenwoordig moeten deze procedures evenwel nieuwe uitdagingen trotseren, zoals de uitbreiding van de EU, de bescherming van bijzonder kwetsbare slachtoffers zoals minderjarigen, ... Er moeten dus nieuwe dynamieken in deze bepalingen worden gepompt.

6	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Opzetten van vereenvoudigde tools voor terreinactoren met betrekking tot de bescherming van de slachtoffers.	Elk departement + coördinatie van het Bureau van de Cel	31/12/2013

7	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	De werkgroep die belast was met het opstellen van de multidisciplinaire omzendbrief van 26 september 2008 zal samenkomen om een verslag over deze kwestie op te stellen en mogelijke acties te overwegen.	Dienst Vreemdelingenzaken	31/12/2013

8	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Finaliseren van de evaluatie omtrent de bescherming van minderjarige slachtoffers. Op basis van deze evaluatie, opzetten van adequate instrumenten om de best mogelijke uitwisseling tussen de terreinactoren te bevorderen.	Bureau van de Interdepartementale Cel Mensenhandel	31/12/2012

9	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Uitwerken van een specifieke fiche om de voogden voor de mensenhandelproblematiek te sensibiliseren.	Dienst Vreemdelingenzaken en Dienst Voogdij	31/12/2013

	Opsporen van NBMV-slachtoffers verbeteren door een opleiding in de FEDASIL-centra.	Dienst Vreemdelingenzaken	
--	--	---------------------------	--

10	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Verder zetten van de inspanningen inzake de preventie van de uitbuiting in diplomatieke milieus. Dit aspect zal geïntegreerd worden in de werkgroep betreffende sensibilisatie (zie voorstel 4).	Interdepartementale Coördinatiecél	31/12/2014

11	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Beschikken over gerichte en geactualiseerde informatie met betrekking tot de manier waarop de terugkeer naar de landen van herkomst plaatsvindt.	FOD Buitenlandse Zaken	

12	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Op basis van de nota en het opgestelde ontwerp van Koninklijk besluit, door de Regering onderzoeken van de goedkeuring van het erkennings- en goedkeuringssysteem van de opvangcentra.	Minister van Justitie, Staatssecretariaat voor migratie	31/12/2012

13	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Zowel met het oog op de begeleiding van slachtoffers en met het oog op een beter inzicht in hun noden, wordt door de opvangcentra en door het centrum een systeem gerealiseerd waarbij de dossiers van slachtoffers op een conforme wijze worden opgebouwd en beheerd en relevante informatie op gedepersonaliseerde wijze wordt samengebracht.	CGKR + opvangcentra	2012/2013

6.4. Opsporing en vervolging

De wetgevingen moeten door middel van het meest doeltreffende resultaat op het terrein tot uiting komen. Hiervoor zal de nadruk op het bijwerken en opvolgen van de strafrechtelijke beleidsinstrumenten die gericht zijn op de identificatie en vervolging van daders van mensenhandel worden gelegd.

14	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	Bijwerken van omzendbrief Col. 01/07 betreffende de opsporing en vervolging van feiten van mensenhandel	Minister van Justitie, College van procureurs-generaal	31/12/2013

15	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van een verplichte basisopleiding voor de magistraten en de gerechtelijke stagiairs - Organiseren van een opleiding in de vorm van het uitwisselen van professionele ervaring door de in mensenhandel gespecialiseerde magistraten. - Kracht bijzetten van de basis- en voortgezette politieopleiding door middel van instrumenten die door de FGP worden ontwikkeld. - Organiseren van een nieuwe opleiding van de met het toezicht op de sociale wetten belaste inspecteurs. - De organisatie van een gemeenschappelijke opleiding tussen de gespecialiseerde magistraten en de politiemensen op het terrein overwegen. 	<p>College van procureurs-generaal</p> <p>Federale Politie</p> <p>FOD Werkgelegenheid</p> <p>College van Procureurs-generaal en de Federale politie</p>	<p>31/12/2014</p> <p>31/12/2013</p> <p>31/12/2012</p> <p>31/12/2013</p>

6.5. Coördinatie en informatiegaring

België beschikt over een goede ervaring inzake multidisciplinair werken. De coördinatie moet in die zin worden verstevigd en de samenwerking tussen de actoren van alle niveaus versterken. De evaluatie van onze beleidsvormen en de optimale statistische gegevensgaring vormen tevens een hoeksteen van de te vervullen opdrachten.

16	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Voorzien in een formele integratie van de gespecialiseerde opvangcentra in het interdepartementale coördinatiemechanisme.</p> <p>Voorzien in de vertegenwoordiging van het College van procureurs-generaal in het Bureau van de Interdepartementale Cel.</p>	FOD Justitie	01/12/2013

17	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Aanpassen van de regelgeving om het gebruik van gepersonaliseerde gegevens in het kader van het IAMM mogelijk te maken. Er moet worden nagegaan of dit ook wijzigingen in de wet op de persoonlijke levenssfeer tot gevolg heeft.</p>	<p>Minister van Justitie en Minister van Binnenlandse Zaken</p>	December 2013

18	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Toelichten en/of aanpassen van de opdracht van het IAMM binnen de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel en verduidelijken van het juridische kader, meer bepaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de analysedoelstelling van het IAMM ten aanzien van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensenhandel; • de wettelijke basis en de concepten die door het KB worden toegepast; • het toekennen van werkingsmiddelen voor het IAMM. 	<p>De Ministers die vertegenwoordigd zijn in de Cel, onder leiding van de Minister van Justitie</p> <p>Uitvoering door het Beheerscomité van het IAMM</p>	<p>December 2013</p>

19	Voorstel	Bevoegdheid	Termijn
	<p>Voorzien in het nodige budget om de optimale werking van het IAMM mogelijk te maken.</p>	<p>Regeringsbeslissing op voorstel van de Minister van Justitie</p>	